

afgav den danske repræsentant landsrets-sagfører *Hermod Lannung*, stemmeforklaringer. Heri tilsluttede han sig de almindelige begrundelser, der fra vestlig side var anført til fordel for en moderat holdning i spørgsmålet om tvangsforanstaltninger. Han henviste til det i hans tidligere indlæg i udvalget (jfr. bilag V) fremsatte forslag om oprettelsen af et særudvalg på tre til fem medlemmer, som skulle have til opgave for det første at indhente oplysninger hos medlemsstaterne om, hvilke foranstaltninger de havde taget og anså for egnede til at formå den sydafrikanske regering til at opgave apartheid-politikken, og for det andet at videregive disse oplysninger til plenarforsamlingen eller sikkerhedsrådet eller eventuelt begge. Tanken med dette forslag havde været at det skulle erstatte paragraf 4 i fælles-resolutionen, som kun ville få betydning, dersom de i denne forbindelse vigtigste medlemsstater var rede til at medvirke. Dette mente den danske delegation ikke, de var, og såfremt den havde fået mulighed for i overensstemmelse med hævdunden parlamentarisk fremgangsmåde at give udtryk for sin holdning, ville den have stemt imod paragraf 4. På samme måde var det dens opfattelse, at eksklusionen af Sydafrika af FN ville være udelukkende en negativ reaktion.

Det danske forslag om nedsættelse af et mindre udvalg havde støtte af bl. a. de nordiske og nogle vestlige delegationer, men henset til hele udviklingen i FN omkring det sydafrikanske problem, blev forslaget ikke formelt fremsat, idet man skønnede, at der ikke ville være nogen reel politisk mulighed for at føre det igennem.

Debatten.

73 delegationer deltog i debatten om Sydafrikas racepolitik i det særlige politiske udvalg. Der var almindelig enighed om en fordømmelse af apartheidpolitikken, og et flertal anbefalede, at FN nu tog skridt til en række tvangsforanstaltninger overfor Sydafrika. Som begrundelse herfor henviste repræsentanterne for den „hårde“ linie, heriblandt Ghana, Tanganyika, Sovjetunionen, Pakistan, Indien m. fl., til det efter deres mening nytteløse i fortsat vedtagelse af FN-resolutioner om Sydafrikas racepolitik og dets behandling af indere og pakistanere, når

den sydafrikanske regering tydeligt havde vist, at den ville sidde disse resolutioner overhørig. De henlede udvalgets opmærksomhed på, at der var indtruffet en skærpelse af forholdene i Sydafrika ved vedtagelsen af den såkaldte antisabotage-lov, der gav landets justitsminister en næsten ubegrænset beføjelse til — uden ansvar for domstolene — at tilsidesætte den enkelte borgers rettigheder og personlige frihed. Endvidere henviste de til den stigende spænding og utålmodighed blandt de nye afrikanske lande. I forbindelse med den latente utilfredshed i Sydafrikas egen ikke-hvide befolkning indebar dette forhold muligheden for, at der kunne indtræffe en eksplosion af farlig rækkevidde.

Den pakistanske og den indiske repræsentant erindrede om deres landes særlige interesse i tilstandene i Sydafrika. Forskelsbehandlingen i relation til det pakistanske og det indiske folkeelement var ikke blot (som apartheid-politikken) en krænkelse af menneskerettighederne, men tillige et brud på Sydafrikas traktatforpligtelser overfor de to lande.

I nogle delegationers indlæg fremhævedes den indfyldelse på situationen, som udbygningen af det sydafrikanske militærvæsen havde. Den norske repræsentant nævnte således, at det sydafrikanske militærbudget skulle være blevet mere end fordoblet i de to sidste år, og erklærede, at hensigten måtte være at muliggøre fortsat undertrykkelse af den ikke-hvide befolkning. Den norske delegation mente, at FN burde søge at forhindre den militære opbygning, og taleren rettede en opfordring til vedkommende stater om at indstille al eksport af våben og andre militære forsyninger til Sydafrika.

Især vestlige og latinamerikanske delegationer advarede mod vedtagelsen af tvangsforanstaltninger som foreslået. En sanktionspolitik ville ikke have nogen udsigt til at lykkes, allerede fordi Sydafrikas vigtigste handelspartnere ikke kunne ventes at deltage. At vedtage en resolution, som ikke kunne omsættes i effektiv handling ville svække FN's autoritet. Den amerikanske repræsentant erindrede i denne forbindelse om folkeforbundets skæbne, der ikke mindst var et resultat af manglende evne til at gennemtvinge sanktioner. Til-